

YANAN HÜKÜMET KONAĞININ RESTORASYONUNA BAŞLANILDIĞI 12 TEMMUZ 2001 TARİHİNDE DÜZENLENEN TÖRENDEKİ KONUŞMA (*)

Kızıltan ULLUKAVAK

Sayın Bakanım, Sayın Valim, Değerli Konuklar, Sevgili Hemşehrilerim;

Sizlere bu kentte eskiden taşıdığım ve bugün sahip olduğum siyasal ve kamusal görev ve sıfatlardan arınmış olarak seslenmek istiyorum. Sade bir Safranbolulu olarak, Safranbolulu hemşehrilerimin duygularına da tercüman olabileceğim düşüncesiyle, böylesine anlamlı bir günde, yıllardır özlemini çektiğimiz Hükümet Konağı onarımının başlatılma töreninde huzurunuzda bulunuyorum; Sizleri en içten duygularla, sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

Tarih 19 Ocak 1976... Bugün 12 Temmuz 2001... Bundan tam 25 yıl önce soğuk bir kış gecesi, ısı sıfırın altında 15-20 dolaylarında, saat 21.00 suları... Hükümet Konağımız yanmağa başlar, dumanların çıktığını gören, arkadaki cezaevinin nöbetçi jandarması itfaiyeye haber verir. İtfaiye 10 dakikada buradadır, yerlerde bir karış kar varken, 5-10 ton su taşıyan itfaiye aracının, 90 dereceye yaklaşan eğimle yokuşu tırmanarak nasıl buraya ulaşabildiğine hala şaşarım; bu bir mucizedir. Yarım saat içinde Karabük Belediyesi'nin ve Demir Çelik İşletmeleri'nin itfaiyeleri de gelmiştir.; Mümtazlar Konağı'nın önünde durarak, hortumlarını yukarı uzatmışlar, yangına müdahale etmektedirler. Ama heyhat, tavanı ve döşemesi ahşap, her tarafı yağlı boya ile boyanmış bina çıra gibi yanmaktadır. Yangın Vergi Dairesi'nin üstüne isabet eden yerden, çatıdan başlamıştır; çatıdan üst kata, oradan alt kata doğru ilerlemektedir. Nüfus idaresi ile tapu dairesinin bazı kayıtları ve kütük defterleri aşağıya atılarak kurtarılmış, alt kattaki mahkemelerin dava dosyaları dışarı taşınabilmiş ve Maliye veznesinin demir parmaklı kapısı kırılarak para ve bir kısım kıymetli evrak kurtarılabilmektedir. Binanın çatısındaki yangın için konulmuş su tankının, üst kattaki vanası açıldığında, yangın çatıdan başladığından ve çatıdaki su tankı içindeki su kaynar hale geldiğinden, vanaya bağlı hortumdan çıkan kaynar su, soğuk havaya rağmen buhara dönüşmüş, üst katta göz gözü görmez olmuş, orada bulunanların yangına müdahale olanağı kalmamıştır.

Yanan sadece Hükümet Konağı değildir. Safranbolu tarihi yanmıştır. Safranbolu'nun Kalesi yanmıştır. Kale, Safranbolu için Devletin temsil edildiği bir mahaldir. Safranboluluların günlük konuşmalarında Kale'ye çıkmak demek, bir iş için Hükümet Konağına gitmek anlamındadır. Kale sadece Safranbolulular için değil, Türkçemiz açısından da önem taşır. Kale düşmemelidir... Kaleden bayrak inmemelidir... Kale gibi sağlam; kale duvarı, kale kapısı kadar dayanıklı olunmalıdır...Spor terminolojisi yönünden de kale'ye gol girmemelidir...

Bu binanın yanmasıyla Safranbolu kalesi düşmüş, Kale bayrağı inmiş, kaleye giren goller 25 yıldır çıkartılamamıştır. Kentimize en egemen noktada, nereden bakılırsa bakılsın görülecek biçimdeki bu bina, hayalet bir yapı gibi çeyrek

(*) (*) Müzekent Safranbolu Gazetesi'nin Haziran-Temmuz/2001 tarihli, 65-66 No.lu sayısında yayınlanmıştır

yüzyıldır Safranbolu'nun tarihsel dokusunu ve mimarlık değerlerinin görkemini karartan bir görüntü sergilemiştir.

Bu çirkin görüntüyü yok etmek ve binanın onarımını gerçekleştirmek için yerel yöneticiler de, mülki idare amirleri de 25 yıldır büyük uğraşlar vermişler, Safranbolu'ya her gelen milletvekilini, Sayın valileri, Sayın bakanları ve nihayet TBMM'nin Saygıdeğer Başkanlarını buraya çıkarmışlar, hemen buranın onarımı için gerekli ödeneğin bulunması amacıyla girişimde bulunacakları sözünü almışlar, ancak bu sözler bir türlü gerçekleşmemiştir; vaad olarak kalmıştır.

Bu yüzden bizim de ümidimiz kalmamıştır. Daha doğrusu kalmamıştı. Ta ki, geçen yıl Safranbolu'da yapılan bir takım kültürel etkinlikler sırasında, Kazdağlıoğlu Alanı'nın açılışında Sayın Kültür Bakanımız İstemihan TALAY'^ın, gelecek yıl da Hükümet Konağı'nın onarımına başlayacaklarını ifade buyurmalarına kadar... Bu aslında bir müjde idi. Sayın Bakanımız bizi bağışlasınlar, biz bunu bir müjde olarak algılayamadık, benzer sözlerle ilişkin geçmiş deneyimlerimiz vardı; üstelik ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar da, bu binanın onarımı için yeterli ödeneğin ayrılmasını engelleyeceği kuşkusunu yaratmakta idi. Ne yalan söyleyelim, itirafta, ikrarda bulunalım, pek ümitli değildik. Benim açımdan bu ümitsizlik bir kaç ay öncesine kadar devam etti. Görevli bulunduğu Kurul'la ilgili bir konuyu Sayın Bakan'la görüşen bir heyette yer alıyordum, görüşme sonrası ayrılırken Sayın Bakanımıza Safranbolu'ya karşı gösterdikleri yakın ilgiye şükranlarımı sunmam sırasında, hemen *"biliyor musunuz"* dediler, *"bu yıl da Hükümet Konağı'nın onarımına başlıyoruz."* *"Efendim kesin mi, ödenek ayrıldı mı ?"* dedim; *"her şey hazır, arkadaşlarınıza duyurabilirsiniz"* buyurdular. Ümitsizliğim sevince dönüştü, karamsarlığım son buldu. Nihayet dün de Karabük Milletvekilimiz Sayın Dr. Erol KARAN telefon ettiler, onarımın bugün yapılacak bir törenle başlayacağını bildirerek, törene davet ettiler, koşarak geldim.

Sayın Bakanım, 25 yıl önce bu kürsünün bulunduğu yerde , bina yanarken ağlıyordum, tüm Safranbolulular ağlıyordu... Bugün coşku içersindeyim. Bizlere böyle bir anı yaşattığınız için Size şükran borçluyuz, Safranbolu'ya olan bu ilginiz bizleri sevinçlere, mutluluklara garketmektedir. Bu arada Sayın bakanım bir gerçeği de ifade etmeden geçemeyeceğim; bu gerçeği ifade etmeyi yerine getirilmesi gerekli bir borç biliyorum

Safranbolu'ya, Safranbolu'nun korunması olayına Bakanlığınızın ve dolayısıyla Devletimizin ilgisi ve katkısı, seleflerinizden Sayın Prof.Dr. Ahmet Taner KİŞLALİ'nin Bakanlığı döneminde 1978 yılında başlamıştır. 21 Ekim 1999 tarihinde çağ dışı güçlerin hunharca katlettiği değerli bilim ve siyaset adamı, gerçek Atatürkçü, Atatürkçülüğün yılmaz savunucusu Sayın KİŞLALİ'yi bu vesileyle saygıyla ve rahmetle anıyorum, aziz hatırası önünde tazim ile eğiliyorum.

Bakanlığınız ile yerel yönetimin birlikte başlattığı sivil mimarlık değerlerine sahip çıkılması ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması kolaylıkla başırlanamamıştır. Başica iki cephede savaş verilmesini gerektirmiştir. Birinci cephe, *"eskiye rağbet olsa, bir pazarına nur yağardı"* diyen, tarihiyle ilgisini kesmiş, ulusal kültür bilincinden yoksun, geçmişine saygısız toplum kesimiydi. İkincisi ise, *"eskiyi korumak da nedir, eskiler yıkılsın, yerine gökdelenler dikilsin"* diyen rant peşindeki çıkar çevreleriydi. Bu iki cephe ile savaşmada ve başarıya ulaşmada

sıkıntılarla karşılaşmıştır. Örneğin Safranbolu olayında 1980 sonrasında mimarlık değerlerini koruma konusunda bir duraksama dönemine girilmiş, 1990'lı yıllarda Kaymakam Yavuz ERKMEN ile değerli haleflerimden, dönemin Belediye Başkanı Karabük Milletvekili Sayın Mustafa EREN'in katkılarıyla sönmeye yüz tutan Safranbolu'yu koruma ateşi yeniden alevlendirilmiştir. Bu arada, il merkezimizin Zonguldak'tan hemen yanı başımıza gelmesi de, il kaynaklarının da belireli ölçüde de olsa bu amaca tahsisine olanak sağlamıştır. Bu nedenle Sayın valilerimize, ilk Valimiz Sayın Cemal AYMAN ile bugünkü Valimiz Sayın Nafiz KAYALI'ya şükran borçluyuz. Safranbolu'ya ilgilerinin artarak devam ettiğini görmenin duymanın, öğrenmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

En önemlisi son birkaç yıldır, Kültür Bakanlığımızın Safranbolu'ya olan ilgi ve yakınlıkları yeni bir boyut kazandı. Bu dönem Sayın İstemihan TALAY'ın Bakanlık dönemidir. Bu dönemde Safranbolu'da Bakanlık olarak iki yeni bina alınması, bazı binaların dış cephelerinin güzelleştirilmesi ile Safranbolu'yu koruma olgusu yeni bir genişliğe, yeni bir derinliğe ve yeni bir ivmeye ulaştı.

Sayın Bakanım, yarın Safranbolu'nun mimarlık değerlerinin, kültürel varlıklarının korunması olayının tarihini yazacak olanlar, Kültür Bakanı olarak Sayın KIŞLALI ile birlikte Size, çok önemli bir yer ve değer vereceklerdir. Buna tüm içtenliğimle inanıyorum:

Korumaya gönül vermiş biz Safranboluluların anılarında ve hafızalarında "İstemihan TALAY" adı hep yaşatılacak, takdirle anılacaktır.

Safranbolu'ya olan ilginizin eksilmeden devam edeceği inancıyla saygılar sunuyorum. 12.07.2001